

Evolució de la llavor precintada a Catalunya

març 30, 2022 |

A nivell mundial, el sector productor de llavors està altament regulat i controlat per les administracions existents. Catalunya disposa d'un sector productor de llavor precintada important, consolidat i estable. Sector que anualment posa a disposició dels agricultors catalans milions de quilograms de llavors certificades. Les llavors certificades són llavors de qualitat, amb garanties i generalment solen ser varietats millorades. No obstant això, els agricultors de cereals i de certes espècies de lleguminoses poden fer ús de llavor d'autoconsum per a la sembra, mitjançant la "maquila".

Introducció

A Catalunya, com a tants altres llocs del món, la Revolució Verda va comportar un impuls a la millora genètica vegetal (1) fet que va contribuir a impulsar i desenvolupar durant la segona meitat del segle XX el sector productor de material vegetal al nostre país. Així doncs, durant el citat període la suma de diferents factors com: els avenços en la millora genètica, l'augment del nombre d'empreses obtentores de material vegetal a Catalunya i a nivell internacional, l'obertura i expansió de les relacions comercials exteriors, va facilitar i accelerar l'arribada de noves varietats a les mans dels agricultors catalans. Amb el pas del temps, les varietats modernes van anar desplaçant les varietats locals o tradicionals provocant un problema de pèrdua de biodiversitat i d'erosió genètica (2 i 3).

Actualment, podem afirmar que l'ús de varietats modernes és predominant en els cultius extensius, així doncs, en els cereals d'hivern (blat, ordi, civada i sègol) pràcticament el 100% de les varietats tradicionals han estat substituïdes per varietats millorades (2). En relació als cereals d'estiu (arròs, blat de moro i sorgo) la situació és pràcticament idèntica que en el cas dels cereals d'hivern i pel que fa als cultius industrials (gira-sol, cotó, colza, etc.) totes les varietats són millorades. En canvi, les espècies d'ús farratger la majoria han estat millorades a partir de varietats autòctones amb excepció de l'alfals on encara predominen les varietats tradicionals. Finalment, respecte a les lleguminoses de gra encara trobem un alt percentatge

de varietats locals, tant pel consum humà com animal (2).

El desenvolupament i l'evolució del sector productor de material vegetal a Catalunya no va consistir únicament amb l'aparició de noves empreses productores i varietats sinó que va anar acompanyat també del desenvolupament de legislació (internacional, estatal i autonòmica) que regula múltiples aspectes com: les obligacions i els requisits dels productors de material vegetal, la qualitat i la sanitat de les llavors, l'envasat, l'etiquetatge i la comercialització, els drets dels agricultors i dels obtentors, etc.

Precintat de llavor a Catalunya

A Catalunya, la llavor de cultius extensius (produïda i importada) es comercialitza com a llavor precintada amb diferents categories (certificada, certificada R-1, certificada R-2, etc.) , en relació als diferents sectors existents (cereals, farratgeres, etc.). Les empreses catalanes cada any, precinten i posen a disposició dels agricultors milions de tones de llavor de qualitat. Si tenim en compte tan sols els sectors on la llavor precintada té un major pes: cereals, farratgeres, blat de moro i oleaginoses, l'any 2020 a Catalunya, les empreses van posar al mercat més de 68 milions de kg de llavor precintada segons dades del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DACC). Les figures 1 i 2, mostren l'evolució de la llavor precintada a Catalunya dels sectors més importants, al llarg dels darrers cinc anys.

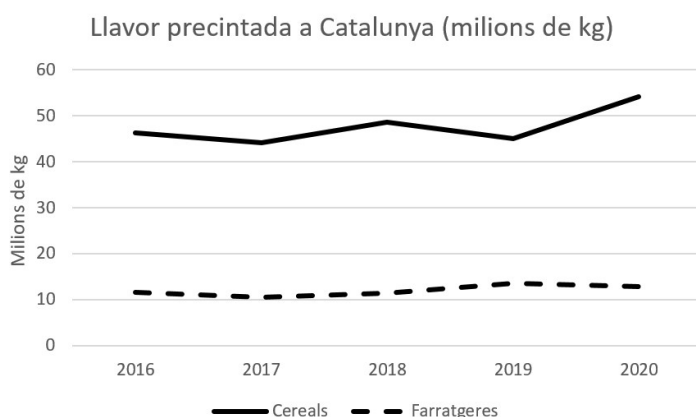

Figura 1. Evolució de la llavor precintada de cereals i farratgeres a Catalunya. Font: DACC (2022).

La producció de llavor precintada de cereals destaca de forma significativa respecte la resta de sectors (situació previsible al ser Catalunya un país eminentment cerealístic) disposant d'una producció força estable per sobre els 44 milions de kg anuals. No obstant això, l'any 2020 es va produir un considerable increment, arribant-se a superar els 54 milions de kg. Pel que fa a la producció del sector farratger és manté estable per sobre els 10 milions de tones.

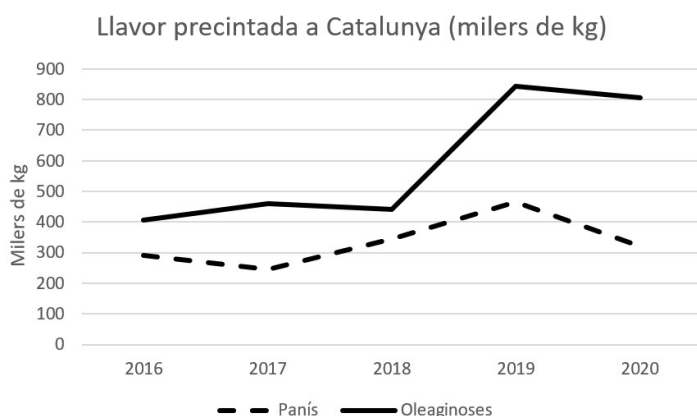

Figura 2. Evolució de la llavor precintada de blat de moro i oleaginoses a Catalunya. Font: DACC (2022).

A diferència dels sectors de cereals i farratgeres, i al llarg dels darrers cinc anys, la producció de llavor precintada de blat de moro i oleaginoses és molt inferior i disposa d'un comportament menys estable (que és influït entre d'altres factors per: dosi de sembra inferior, preus de mercat, ajuts i disponibilitat de superfície per a la sembra i d'aigua pel reg). Dels diferents anys, destaca el 2019 on la producció de llavor d'oleaginoses va superar els 840 mil kg i la de blat de moro els 340 mil kg. Finalment, és necessari destacar que part de la llavor precintada a Catalunya és destinada a l'exportació (nacional i internacional) i no és sembrada a Catalunya, el que ens impedeix establir una relació directa entre la llavor produïda i la llavor

sebrada.

Els cereals

La importància del sector dels cereals, ens condueix a la realització d'una anàlisi més profunda de la producció de llavor precintada de cereals a Catalunya. La Figura 3, ens mostra el detall de l'evolució de les diferents categories precintades. De totes elles destaca la categoria: "certificada R-2" amb més de 33 milions de kg anuals que solen representar cada any aproximadament el 80% de la llavor precintada. Altrament, si li afegim a aquesta producció, la producció de llavor a "granel" (que també és llavor certificada R-2) ens permet assegurar que la llavor "certificada R-2" supera anualment el 80% de tota la llavor precintada.

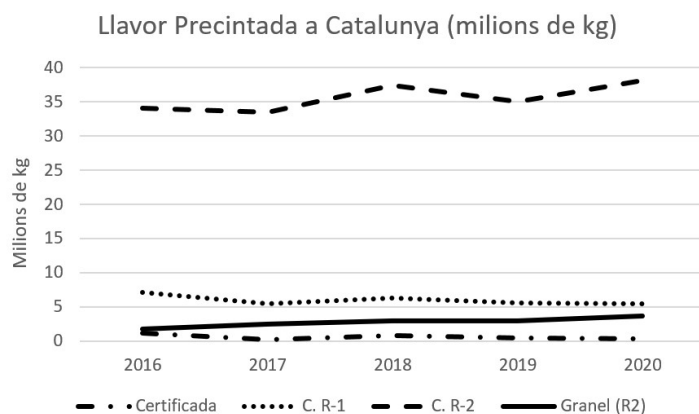

Figura 3. Evolució de la llavor precintada de cereals a Catalunya. Detall de les diferents categories. Font: DACC (2022).

Finalment es fa necessari destacar la bona acollida per part dels agricultors de la llavor "certificada R-2" comercialitzada en format "granel" (format de comercialització que es va establir per primer cop l'any 2012, amb una producció aproximada de 625 mil kg). La Figura 3, mostra com la producció de "granel" s'ha doblat en els darrers cinc anys passant de 1,7 milions de kg a més de 3,5 milions de kg segons dades del DACC. El subministrament directe i sense envàs de la llavor a granel, és una avantatge important a destacar, la qual ha influït directament en l'augment de producció de llavor "certificada R-2" a granel, sembrada en la seva totalitat a Catalunya.

La neteja de cereals i lleguminoses

Els apartats anteriors constaten l'important volum de llavor de qualitat produïda a Catalunya i que pot ser adquirida pels agricultors. No obstant això, la legislació permet als agricultors de cereals i lleguminoses reutilitzar per ús propi la llavor comprada en campanyes anteriors sotmetent-la a un procés de neteja per un tercer: "maquila". A Catalunya, anualment es netegen més de set milions de kg de llavor de cereal i més de 70 mil kg de llavor de lleguminoses. Quantitats que en ambdós casos també són sembrades a Catalunya, ja que la "maquila" només es pot autoritzar per autoconsum.

La Figura 4 mostra l'evolució de la llavor de "maquila" els darrers cinc anys.

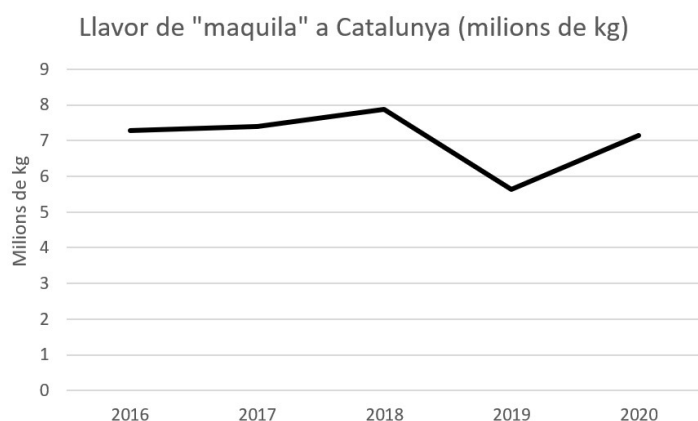

Figura 4. Evolució de la llavor de "maquila" a Catalunya. Font: DACC (2022).

1. La llavor certificada és la que s'obté d'una llavor de categoria base. En funció de l'espècie s'admeten diverses generacions, generalment dues. La primera generació es coneix com a certificada R-1 i quan es multiplica aquest R-1, s'obté llavor certificada R-2.

Referències

1. Ceccon, E. *La revolución verde tragedia en dos actos*. Ciencias. 2008 julio-septiembre; 1 (91):21-29.
2. Ruiz de Galarreta, JI. Prohens, J. Tierno, R. *Las variedades locales en la mejora genética de plantas*. Gasteiz. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco. 2016. 480 p.

3. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). The state of food and agriculture 1967. (FAO). Roma, Italia.

Per a més informació

Secció de Producció Agrícola i Material Vegetal:
973.249.904 / cmv.accioclimatica@gencat.cat
Rovira Roure, 191
25198, Lleida

AUTORS

SECCIÓ DE PRODUCCIÓ AGRÍCOLA I
MATERIAL VEGETAL